

Olvasásra ajánljuk

Suggested readings

Kulcsszavak: prevenció, esésmegelőzés, halálozási egyenlőtlenségek, egészségügyi adatok

Tartalom

A primer prevenció és a rizikófaktorok csökkentésének hatása a szívkoszorúér okozta halálozás alakulására a munkaképes korú nőknél és férfiaknál Észak-Finnországban	99
Esésmegelőzési prevenció programok hatásvizsgálata	100
A tradicionális koleszterincsökkentő diéta újraértékelése	102
Halálozási egyenlőtlenségekben bekövetkezett változás az elmúlt 20 évben.....	103
Az elektronikus egészségügyi adatok fejlődésének, felhasználásának és alkalmazásának története	104
Kezelések hatása klinikai vizsgálatok és rutinszerűen gyűjtött egészségügyi adatok alapján	105

A primer prevenció és a rizikófaktorok csökkentésének hatása a szívkoszorúér okozta halálozás alakulására a munkaképes korú nőknél és férfiaknál Észak-Finnországban

Primary prevention and risk factor reduction in coronary heart disease mortality among working aged men and women in eastern Finland over 40 years: population based observational study

Pekka Jousilahti, research professor, Tiina Laatikainen, professor, Markku Peltonen, research professor, Katja Borodulin, senior researcher, Satu Männistö, academy research fellow, Antti Jula, research professor, Veikko Salomaa, research professor, Kennet Harald, statistician, Pekka Puska, director general emeritus, Erkki Vartiainen, director
BMJ 2016; 352, [forrás](#)

Ismertető: Balku Eszter ✉

Nemzeti Egészségfejlesztési Intézet

ÖSSZEFOGLALÁS

A közleményben egy populációs alapú vizsgálat kerül bemutatásra, amelynek célja, hogy megvizsgálja a primer prevenció és a rizikófaktorok csökkentésének hatását a szívkoszorúér okozta halálozás alakulására a munkaképes korú nőknél és férfiaknál Észak-Finnországban. A megfigyelt időszak 40 év. A vizsgált tényezők a dohányzás prevalenciája, a szérumkoleszterin szint, a szisztolés vérnyomás és a munkaképes korban, szívkoszorúér betegség miatt bekövetkezett halálozás. Az eredmények szerint Észak-Finnországban 40 év leforgása alatt 82%-kal csökkent a szívkoszorúér okozta halálozás. Ezzel összefüggésben a populációs szintű beavatkozásoknak köszönhetően csökkent a dohányzás, csökkent

a magas koleszterinszintre gyógyszert szedők aránya és csökkent azok száma, akiknél magas szisztolés vérnyomást diagnosztizáltak. Az ilyen típusú halálozás kedvező csökkenésének 2/3-áért felelős a vizsgált 3 rizikótényező csökkentése, 1/3-áért pedig egyéb kedvező tényezők felelhetnek. A közlemény konklúziója szerint a rizikófaktorok populációs szintű beavatkozásokkal történő csökkentése hozzájárul a szívkoszorúér betegségek okozta halálozás csökkenéséhez. Emellett ugyan a másodlagos megelőzés és a kezelési protokollok sokat fejlődtek az elmúlt 40 évben, mégis a primer prevenció a legfontosabb beavatkozási szint.

KULCSÜZENET A SZAKEMBEREK SZÁMÁRA

A rizikófaktorok populációs szintű beavatkozásokkal történő csökkentése hozzájárul a szívkoszorúér betegségek okozta halálozás csökkenéséhez.

Esésmegelőzési prevenció programok hatásvizsgálata

A fizikai aktivitás szerepe az időskori esések megelőzésében (LIFE Study)

Effect of structured physical activity on prevention of serious fall injuries in adults aged 70-89: randomized clinical trial (LIFE Study)

Thomas M Gill, Marco Pahor, Jack M Guralnik, et al.

2016; 352, [forrás](#) (Published 03 February 2016) Cite this as: BMJ 2016;352:i245

Ismertető: Dr. Varsányi Péter ✉

Nemzeti Egészségfejlesztési Intézet

ÖSSZEFOGLALÁS

A kutatók egy hosszú távú, fizikai aktivitásra épülő és egy hagyományos, ismeretátadásra épülő esésmegelőzési program hatásosságát hasonlították össze 70-89 éves korú idősök körében. Az összehasonlítást 1635 személy részvételével, vak, randomizált, három éves követéses vizsgálattal végezték. A vizsgálatba kerülés előfeltétele volt, hogy az egyes személyek képesek legyenek 400 métert önállóan, külső segítség nélkül megtenni. A beválogatáskor további, fizikai aktivitásra vonatkozó méréseket is végeztek, így biztosítva, hogy csak hasonló állapotú személyek kerüljenek be a kutatásba. A fizikai aktivitásra épülő vizsgálatban 818 személy heti kétszer, egy központban előre meghatározott gyakorlatokat végzett, amelyeket heti 3-4 alkalommal otthonuk-

ban, önállóan is meg kellett ismételni. A gyakorlatok között volt erősítő, egyensúlyt fejlesztő, és rugalmasságot növelő gyakorlat is. Az oktatáson alapuló vizsgálatban szereplő 817 személy az időskori sérülésekkel foglalkozó üléseken vett részt, ahol a témába illő előadásokat hallgattak és néha nyújtó gyakorlatokat is végeztek. Összehasonlítva a két programot, a három éves követés során előforduló esések gyakoriságában nem volt kimutatható különbség a két módszer között; életkorra, nemre, és egyéb demográfiai mutatókra korrigálva sem. Ugyanakkor némi bizonyítékot találtak arra, hogy férfiak esetében a fizikai aktivitáson alapuló program hatásaként csökkent az esések következtében bekövetkező törések gyakorisága.

Egy kórházi esések megelőzését célzó prevenciós program (6-PACK) hatás-vizsgálata

6-PACK programme to decrease fall injuries in acute hospitals: cluster randomised controlled trial

Anna L Barker, Renata T Morello, Rory Wolfe et al

BMJ 2016; 352, [forrás](#) (Published 26 January 2016)

Ismertető: Dr. Varsányi Péter ✉

Nemzeti Egészségfejlesztési Intézet

ÖSSZEFOGLALÁS

A vizsgálat célja az volt, hogy megállapítsák a kórházban előforduló esések megelőzésére bevezetett „6-PACK” program hatásosságát. A 6 komponensű program kialakításakor különös figyelmet szenteltek arra, hogy csak jó gyakorlatként, máshol már bevált beavatkozások tapasztalatait használják fel. A vizsgálat megkezdése előtt a szakemberek felmérték a kórházi esések megelőzése vonatkozásában rendelkezésre álló evidenciákat, de nem találtak bizonyítottan hatásos prevenciós beavatkozásokat a témában. Ezt a hiányosságot próbálja ez a kutatás pótolni. A vizsgálatba 6 ausztrál kórház 24 osztályát vonták be, kontrollként olyan osztályokat választottak, ahol még nem került bevezetésre a program, azaz csak a hatályos ausztrál előírásoknak megfelelő

esésmegelőzési eljárásokat alkalmaztak. Az egy éves követéses vizsgálatban összesen 46245 kórházi elbocsátást elemeztek. A két vizsgált – 6-PACK-os és kontroll – csoport tagjainak betegség típusa és egyéb, a vizsgálatot befolyásoló tulajdonságai megegyeztek. Az összehasonlítás eredményként megállapították, hogy a kórházakban pozitív változás történt az esések, sérülések megelőzésének vonatkozásában, azonban nem találtak elegendő bizonyítékot a vizsgált program előnyeire, hatásosságára vonatkozóan a hagyományos megelőzési eljárásokkal szemben. A kutatók mindezek mellett is felhívják a figyelmet a kórházakban bekövetkező esések egyre növekvő gyakoriságára és további vizsgálatokat javasolnak, más megelőző programok bevonásával.

KULCSÜZENET A SZAKEMBEREK SZÁMÁRA

A két cikk felhívja az olvasó figyelmét, hogy a sokszor jó gyakorlatként használt beavatkozások sem minden esetben állják ki a tudományos evidenciák megállapításához szükséges, megfelelő módszertannal végzett hatásvizsgálatok próbáját. Mindkét kutatás eredménye összhangban állt az adott témában a Cochrane adatbázisban szereplő bizonyítékokkal. Abban az esetben tehát, amennyiben nem áll módunkban egy-egy beavatkozáshoz megfelelő hatásvizsgálatot készíteni, célszerűnek látszik, ha a Cochrane adatbázis eredményei alapján ítéljük meg az egyes beavatkozások hatásosságát – még ha az sok esetben a hétköznapi gondolkodással és tapasztalatokkal szemben is áll.

A tradicionális koleszterincsökkentő diéta újraértékelése

Re-evaluation of the traditional diet-heart hypothesis: analysis of recovered data from Minnesota Coronary Experiment (1968-73)

Christopher E Ramsden, medical investigator, Daisy Zamora, epidemiologist, Sharon Majchrzak-Hong, research chemist, Keturah R Faurot, epidemiologist, Steven K Broste, retired statistician, Robert P Frantz, professor of medicine, John M Davis, professor of psychiatry, Amit Ringel, guest researcher, Chirayath M Suchindran, senior biostatistician, Joseph R Hibbeln, senior clinical investigator

International Journal of Public Health, November 2015, Volume 60, Issue 7, pp 799-813, First online: 23 August 2015, BMJ 2016; 353, [forrás](#) (Published 12 April 2016)

Ismertető: Balku Eszter ✉

Nemzeti Egészségfejlesztési Intézet

ÖSSZEFOGLALÁS

A közleményben egy kettős vak vizsgálat kerül bemutatásra, illetve a vizsgált témához kapcsolódó meta-analízis. A szerzők arra keresik a választ, van-e összefüggés a telített zsírsavak bevitelének csökkentése és a szív- és érrendszeri megbetegedések, illetve a betegségek okozta halálozás között. A kettős vak vizsgálat során az intervenciós csoportban növényi eredetű, alacsony telített zsírsav tartalmú étrendet kaptak a résztvevők, míg a kontroll csoportban állati eredetű zsiradékokban gazdag táplálékot fogyasztottak. A vizsgálat eredményei alapján

az intervenciós csoportban csökkent a szérumkoleszterin szint, de nem mutatott előnyt a halálozás tekintetében a kontroll csoporthoz képest. A további meta-analízisek is erre az eredményre jutottak. A közlemény konklúziója szerint a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az, hogy a telített zsírsavakat telítetlenre cseréljük, valóban csökkenti a szérumkoleszterin szintet, de nem támasztja alá azt a hipotézist, hogy ezáltal csökkenne a szív- és érrendszeri megbetegedés miatti halálozás.

KULCSÜZENET A SZAKEMBEREK SZÁMÁRA

A telített zsírsavak bevitelének csökkentése kapcsolatban áll a szérumkoleszterin szint csökkenésével, azonban nincs összefüggésben a szív- és érrendszeri megbetegedések okozta halálozás csökkenésével.

Halálzási egyenlőtlenségekben bekövetkezett változás az elmúlt 20 évben

Changes in mortality inequalities over two decades: register based study of European countries

Johan P Mackenbach, head of department, Ivana Kulhánová, postdoctoral fellow, Barbara Artnik, assistant professor, Matthias Bopp, senior researcher, Carme Borrell, executive director, Tom Clemens, research fellow, Giuseppe Costa, professor, Chris Dibben, professor, Ramune Kalediene, dean, Olle Lundberg, professor, Pekka Martikainen, professor, Gwenn Menvielle, senior investigator, Olof Östergren, PhD student, Remigijus Prochorskas, senior investigator, Maica Rodríguez-Sanz, public health technician, Bjørn Heine Strand, senior investigator, Caspar W N Looman, statistician, Rianne de Gelder, postdoctoral researcher

BMJ 2016; 353, [forrás](#)

Ismertető: Balku Eszter ✉

Nemzeti Egészségfejlesztési Intézet

ÖSSZEFOGLALÁS

A közlemény 11 európai ország regiszter alapú vizsgálati eredményei alapján foglalja össze a halálzási egyenlőtlenségekben az elmúlt 20 évben bekövetkezett esetleges változásokat. A szerzők úgy gondolják, ahhoz, hogy a kormányzatok megfelelő intézkedéseket tegyenek, ismerniük kell az eddigi egyenlőtlenségcsökkentő törekvések eredményeit és a halálzási egyenlőtlenségek mértékét a különböző társadalmi és gazdasági csoportokban. 20 év halálzási adatait tekintették át nem, iskolai végzettség és gazdasági aktivitás szerint, ezen belül a legmagasabb és legalacsonyabb társadalmi-gazdasági csoportot ha-

sonlították össze nemenként. Abszolút és relatív egyenlőtlenségeket vizsgáltak. Az eredmények alapján elmondható, hogy a halálzási egyenlőtlenségek kedvezőbbek, mint amilyenek a vizsgálat elején gondolták. Azonban a szerzők úgy vélik, ez a pozitív változás inkább az egyének viselkedés változásának és a prevenció beavatkozásoknak köszönhető, nem pedig a kormányok egyenlőtlenségcsökkentő koncepciójának. Ahhoz, hogy biztosat tudjanak mondani a szakemberek, sokkal részletesebb elemzésre lenne szükség.

KULCSÜZENET A SZAKEMBEREK SZÁMÁRA

Ahhoz, hogy a kormányzatok egyenlőtlenségek csökkentésre irányuló tevékenységeinek hatása jól monitorozható legyen, sokkal több adatra és részletesebb elemzésre lenne szükség.

Az elektronikus egészségügyi adatok fejlődésének, felhasználásának és alkalmazásának története

Time for a Patient-Driven Health Information Economy?

Kenneth D. Mandl, M.D., M.P.H., and Isaac S. Kohane, M.D., Ph.D.
N Engl J Med 2016; 374:205-208 January 21, 2016, [forrás](#)

Ismertető: Balku Eszter ✉

Nemzeti Egészségfejlesztési Intézet

ÖSSZEFOGLALÁS

A cikk szerzői egy rövid áttekintést adnak az elektronikus egészségügyi adatok felhasználásának, alkalmazásának fejlődéséről az USA-ban, megvilágítva az előnyöket és a hátrányokat. Előnyként mutatják be, hogy a ritka betegségben szenvedő páciens adatai segíthetnek akár egy másik földrészen élő, de hasonló betegségben szenvedő diagnosztizálásában, vagy azt, hogy a páciens maga is könnyen hozzáférhet az adataihoz, ezáltal magasabb szintre emelheti

az orvos-beteg kommunikációt. Azonban problémaként vetítik fel, hogy az ilyen típusú – elektronikus – adatokat feltörhetik, vagy az egészségügyi szolgáltatókról olyan információk derülhetnek ki, ami nem lenne előnyös számukra. Az elektronikus egészségügyi adatok felhasználásának és alkalmazásának fejlődése 1994-ben indult el és mai napig sem teljesen kiforrott még ez a technológia.

KULCSÜZENET A SZAKEMBEREK SZÁMÁRA

A páciens és az orvos számára könnyen elérhető és felhasználható egészségügyi adatok a hatékonyabb ellátás jövőjét jelentik.

Kezelések hatása klinikai vizsgálatok és rutinszerűen gyűjtött egészségügyi adatok alapján

Agreement of treatment effects for mortality from routinely collected data and subsequent randomized trials: meta-epidemiological survey

Lars G Hemkens, senior researcher, Despina G Contopoulos-Ioannidis, clinical associate professor, John P A Ioannidis, professor

[forrás](#)

Ismertető: Balku Eszter
Nemzeti Egészségfejlesztési Intézet

ÖSSZEFOGLALÁS

A közleményben egy meta-epidemiológiai vizsgálat kerül bemutatásra, amely célja, hogy összehasonlítsa ugyanarra a kezelésre vonatkozó randomizált kontrollált vizsgálatot és az egészségügyi adatok elemzéseinek eredményeit. A randomizált kontrollált vizsgálatoknak korábban kellett történni, mint a vizsgált egészségügyi adatok időszaka. 16, rutinszerűen gyűjtött egészségügyi adatelemzésről szóló közleményt, és ugyanezekre a kezelésekre vonat-

kozó 36 randomizált, kontrollált vizsgálatot hasonlítottak össze. Az eredmények alapján a rutinszerűen gyűjtött adatok kedvezőbb képet mutatnak egy kezelés hatásosságáról, mint a klinikai vizsgálatok. A cikk szerzői az eredmények alapján óvatosságra intik a klinikai döntéshozókat, azt javasolják, mielőtt egy kezelés bevezetése mellett döntenek, érdemes mind a két típusú vizsgálat eredményeit figyelembe venni.

KULCSÜZENET A SZAKEMBEREK SZÁMÁRA

A rutinszerűen gyűjtött egészségügyi adatok túlbecsülik a kezelések hatását a randomizált klinikai vizsgálatokhoz képest.